

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Схвалено

Вченою радою
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»
Протокол №7
від 26 травня 2016 р.

**Освітньо-наукова програма
проведення освітньої діяльності
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти
для підготовки здобувачів ступеня доктора філософії
за спеціальністю 034 Культурологія**

Київ – 2016

Освітньо-наукова програма, за якою провадитиметься освітня діяльність третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю «**034 Культурологія**», розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» (редакція від 13.03.2016 р.) і «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 266 від 23.03.2016 р.

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

Волков Сергій Михайлович – доктор культурології, професор, заслужений діяч мистецтв України, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАНУ;

Демчук Руслана Вікторівна - кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НаУКМА;

Джулай Юрій Володимирович - кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НаУКМА;

Жукова Наталія Анатоліївна – доктор культурології, доцент, завідувач відділу етнокультурології та культурної антропології Інституту культурології НАМУ;

Кузнєцова Інна Володимирівна – доктор філософії (PhD), кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу етнокультурології та культурної антропології Інституту культурології НАМУ;

Левчук Ярослава Миколаївна – кандидат філософських наук, доцент, завідувач відділу соціологічних досліджень та аналізу проблем української культури Інституту культурології НАМУ;

Собуцький Михайло Анатолійович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри культурології НаУКМА;

Чміль Ганна Павлівна - доктор філологічних наук, академік НАМУ, завідувач відділу світової культури та міжнародних культурних зв'язків Інституту культурології НАМ України;

Гарант освітньо-наукової програми:

Собуцький Михайло Анатолійович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри культурології НаУКМА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Наукова освіта – це третій цикл освіти, спрямований на підготовку висококваліфікованих науковців і викладачів шляхом поєднання цілеспрямованого структурованого навчання і здійснення наукових досліджень, що забезпечує високий рівень фахових знань і формування дослідницької культури, відповідної світовим та європейським академічним стандартам.

Засадничим принципом наукової освіти в НаУКМА є стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Освітньо-наукова програма для підготовки здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності «**034 Культурологія**» має на меті підготовку нового покоління висококваліфікованих фахівців, які будуть здатні працювати за найкращими світовими стандартами, зберігаючи та творчо розвиваючи головні досягнення вітчизняної мовознавчої науки.

Освітньо-наукова програма в обсязі **58 кредитів ECTS** включає:

I. Цикл загальної підготовки

1.1. Дисципліни науково-теоретичної підготовки

1.1.1. Нормативні

1.1.2. Вибіркові

1.2. Дисципліни науково-практичної підготовки

1.2.1. Нормативні

1.2.2. Вибіркові

1.3. Дисципліни мовної підготовки

1.3.1. Нормативні

1.3.2. Вибіркові

II. Цикл професійної підготовки

2.1. Нормативні дисципліни

2.2. Цикл вибіркових дисциплін

Навчальні дисципліни пропонуються аспірантам на першому і другому році навчання.

Форма навчання – денна.

Форми аудиторної роботи передбачають можливість максимального забезпечення індивідуальних дослідницьких потреб аспіранта і особливостей підготовки за історичним фахом: варіативні форми аудиторної роботи самостійно планують викладачі окремих дисциплін, у кожному курсі передбачені індивідуальні консультації. Завдання для самостійної роботи максимально пов'язані з планом і завданнями індивідуального дослідницького проекту аспіранта.

Координацію і методичне забезпечення дисциплін циклу загальної підготовки освітньо-наукових програм у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» здійснює Докторська школа ім. родини Юхименків (заснована 2008 р.), що є навчально-дослідницьким підрозділом і має на меті створення навчального середовища, сприятливого для набуття аспірантами фахової зрілості, спроможності до творчої ініціативи та самостійних наукових досліджень, навичок і досвіду комунікації у рамках міжнародної академічної спільноти.

Адміністрація Докторської школи ім. родини Юхименків здійснює постійний моніторинг результатів навчання, даних зворотного зв'язку від аспірантів і науковців, що надають наукову освіту в НаУКМА, зокрема про: зміст навчальних дисциплін, наукове керівництво, виконання індивідуального наукового дослідження, публікація та презентація результатів дослідження. Отримані відомості є основою для перегляду форм і методів наукової освіти з метою підтримання високої академічної культури.

Щороку за ініціативою самих аспірантів чи адміністрації НаУКМА можуть пропонуватися додаткові тренінги, відкриті семінари, навчальні дослідницькі проекти, відкриті лекції, літні школи та інші навчальні події, що формують DS Curriculum - спеціальну відкриту програму Докторської школи ім. родини Юхименків.

З метою забезпечення якості навчання в рамках DS Curriculum для всіх аспірантів першого року навчання передбачено загальний *вступ до наукової освіти*, який відбувається у вигляді тренінгу й включає такі теми:

- Інформація про процедури й стандарти наукової освіти в НаУКМА;
- Загальний огляд змісту дисциплін освітньо-наукових програм;
- Робота з базами даних і користування бібліотекою;
- Процедури роботи з науковим керівником;
- Контроль, звітність і критерії оцінювання роботи аспіранта;
- Можливості участі аспірантів у науковій роботі в НаУКМА;
- Можливості міжнародної академічної мобільності.

Важливою складовою моделі наукової освіти в НаУКМА є участь аспірантів усіх років навчання у щорічній звітній конференції «A LINEA». Матеріали до конференції готуються за наданими рекомендаціями й зразками, а секції модеруються представниками проектних груп освітньо-наукових програм.

Основна мета конференції – познайомити спільноту аспірантів і викладачів із задумом дослідження, оприятити його внутрішню логіку, сформулювати віднайдені результати й проблемні моменти, запропонувати міркування щодо свого дослідницького проекту в контексті загальних тем міждисциплінарних секцій, які заохочують до рефлексії над загальними питаннями соціальної й етичної відповідальності науковця, наукової новизни і приросту знань, питання поширення наукових результатів у міждисциплінарному і поза-фаховому контексті, економічний аспект науки.

У рамках конференції відбуваються гостьові лекції, методологічні воркшопи, загальні семінари для аспірантів усіх спеціальностей.

І. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

Цикл загальної підготовки (35 кредитів ЄКТС) складається з трьох блоків дисциплін: науково-теоретичної, науково-практичної і мовної підготовки, що сприяють формуванню інтегральної компетентності третього рівня освіти: *здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.*

У кожному блоці передбачені нормативні дисципліни й надана можливість вибору дисциплін, щоб забезпечити потреби індивідуальних дослідницьких проектів аспірантів.

Навчальні результати, які передбачені циклом дисциплін загальної підготовки, розвивають здатності активного дослідника до фахової діяльності в трьох сферах:

- Сфера Д (дослідження) – знання фаху й предмету дослідження, методологічні навички, володіння сучасними технологіями досліджень; високий рівень володіння навичками і технологіями пошуку та обробки наукової інформації;
- Сфера К (комунікація) – виховання здатності до репрезентації і спілкування в межах глобальної наукової спільноти, що включає навички мовлення, письма та презентації англійською мовою, а також уміння формулювати результати дослідження в тій формі, яка потрібна для певної мети чи аудиторії, навички викладача;
- Сфера М (менеджмент) – поєднує навички планування та управління науковими проектами, пошуку наукових грантів, розвиток особистісної ініціативності, уміння формувати робочі групи й спільноти; уміння планувати свою кар'єру.

Курси тематичного блоку «**1.1. Дисципліни науково-теоретичної підготовки**» забезпечують формування системного наукового світогляду, ґрунтовні знання філософських засад наукового пізнання, загальних методів наукового дослідження, розуміння засад академічної культури й етики, здатності до інтелектуального ризику та перегляду наукових парадигм на основі розуміння історичності науки й критеріїв науковості.

№	Назва	ЄКТС	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин самостійної роботи	Кількість годин консультацій	Форма контролю
І. Цикл загальної підготовки							
<i>1.1. Дисципліни науково-теоретичної підготовки</i>							
<i>1.1.1. Нормативні</i>							
1	Логіка, методологія і етика наукового дослідження	4	120	52	65	3	Іспит
2	Прикладна філософія	3	90	26	61	3	Залік
<i>Всього</i>		<i>7</i>	<i>210</i>	<i>78</i>	<i>126</i>	<i>6</i>	
<i>1.1.2. Вибіркові</i>							
1	Історія науки	3	90	26	61	3	Залік
2	Філософія гуманітарного знання (фаховий)	3	90	26	61	3	Залік
<i>Всього (один з курсів)</i>		<i>3</i>	<i>90</i>	<i>26</i>	<i>61</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
Разом		10	300	104	187	9	

1.1.1. Нормативні дисципліни

1. Логіка, методологія та етика наукового дослідження

Викладає: д.ф.н., доц. Лютий Т. В.

Основна мета курсу – допомогти аспірантам оволодіти актуальними загальнонауковими компетентностями через ознайомлення з провідними тенденціями в розвитку філософії та методології науки. Курс включає розгляд засадничих світоглядних проблем сучасної науки, ознайомлення з ключовими методологічними проблемами науки, виокремлення глобальних тенденцій в трансформації наукової картини світу та визначення провідних функцій науки в житті суспільства. Слухачі курсу зможуть виокремити ціннісні етичні засади наукової діяльності та принципи формування професійної етики вченого.

За допомогою основних елементів логіки наукового пізнання, окреслених у курсі, через удосконалення навичок логічного аналізу й вивчення основних загальнонаукових дослідницьких методів і методик, аспіранти зможуть самостійно формувати системний науковий світогляд. Курс сприяє оволодінню навичками генерування та інтерпретування нових ідей, умінню виявляти, ставити та вирішувати проблеми, розроблювати теоретичні концепції, виявляти нові тенденції розвитку науки і критично оцінювати їхній потенціал.

2. Прикладна філософія

Викладає: д.ф.н., проф. Менжулін В. І.

Основна мета курсу – інтегрувати й удосконалити вже набуті на попередніх етапах навчання загальнонаукові (філософські) компетентності та скористатися ними для визначення й розв'язання актуальних теоретико-пізнавальних, світоглядних, культурних, соціальних, політичних та етичних проблем, що постають чи можуть постати перед науковцями в зв'язку з їх професійною діяльністю.

Аспіранти будуть залучені до осмислення широкого кола практичних питань на основі опанування культури філософського мислення, що передбачає вміння визначати філософські аспекти в рамках спеціальних наукових досліджень та дисциплін і оволодіння навичками їх аналізу. У курсі пропонується проектувати професійну діяльність з урахуванням етичних норм, історичного досвіду, культурних традицій, соціально-політичних тенденцій, тощо, що формує здатність до інтелектуального ризику та перегляду наукових парадигм.

Окрема увага приділятиметься навичкам ведення міждисциплінарного діалогу на засадах науковості та толерантності, умінню формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез.

1.1.2. Вибіркові дисципліни

1. Історія науки

Викладає: д. ф. н., доц. Лютий Т. В.

Метою курсу є ознайомлення студентів із основними етапами становлення науки, історичними типами наукової й технічної раціональності і формування на основі цих знань уміння здійснювати історико-наукове дослідження в межах власного фахового зацікавлення.

У курсі зіставляються і розрізняються наукова, філософська й релігійна картини світу, формується здатність розуміти їх сутність, специфіку та взаємозв'язки на основі розуміння науки як історичного феномену.

Через порівняльний аналіз критеріїв науковості, аспіранти зможуть досягти розуміння ролі науки в розвитку цивілізації. Слухачі курсу набудуть здатності кваліфікувати напрями власних дослідницьких проектів у контексті розвитку науки й цивілізації. Під історичним кутом зору будуть проаналізовані також і системи цінностей, на які орієнтуються вчені, визначена роль ідеології та міфів в історії науки.

2. Філософія гуманітарного знання (фаховий)

Викладає: к. філ. н., доц. Джулай Ю.В.

Курс розглядає перебіг розвитку ідей філософської герменевтики Г. -І. Гадамера та П.Рікера в полеміках з поліваріантною ідеологією єдиної методології гуманітарного знання та аналітика нового історизму А.Данто, аналітика ідеології архіву М.Фуко, реконструкції Ж.Деріда та топології Х.Уайта.

Метою курсу є вивчення історії розвитку ідей філософської герменевтики та її зв'язку з розвитком методології історії, історії літератури, психоаналізу, антропології. А також уміння застосовувати ідеї філософської герменевтики до інтерпретативно насичених проблем історії, літератури та вміння аналізувати нарративні техніки історичного письма.

В рамках блоку «1.2. Дисципліни науково-практичної підготовки» аспіранти отримають змогу набути навичок володіння засобами комунікації та інформаційними технологіями для передачі знань про наукові результати і збільшення впливу результатів наукових досліджень у академічному, економічному та соціальному контекстах; оволодіють методиками викладання і популяризації знань, здобудуть уміння використовувати інформаційні комунікаційні технології для самостійного дослідження, викладання й управління науковою діяльністю, знання про основні наукометричні показники й ресурси для оцінки потенціалу дослідження.

№	Назва	ЄКТС	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин самостійної роботи	Кількість годин консультацій	Форма контролю
<i>1.2. Дисципліни науково-практичної підготовки</i>							
<i>1.2.1. Нормативні</i>							
1	Робота з інформаційними ресурсами	3	90	26	58	6	Іспит
2	Викладання у вищій школі	3	90	26	61	3	Іспит
3	Викладацька практика	3	90	26	61	3	Залік
<i>Всього</i>		<i>9</i>	<i>270</i>	<i>78</i>	<i>180</i>	<i>12</i>	

1.2.2. Вибіркові							
1	Сучасні методики викладання, особливості он-лайн освіти	3	90	26	61	3	Залік
2	Менеджмент наукових проєктів	3	90	26	61	3	Залік
<i>Всього (один з курсів)</i>		<i>3</i>	<i>90</i>	<i>26</i>	<i>61</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
Разом		12	360	104	241	15	

2.1. Нормативні дисципліни

1. Робота з інформаційними ресурсами

Викладає: *к.н.соц.ком., Назаровець С. А.*

Мета курсу – сформувати у аспіранта систему знань та вмінь, що забезпечить проведення ефективної інформаційної діяльності, яка передбачає використання універсальних та спеціалізованих інформаційних ресурсів, комерційних і відкритих джерел наукової інформації, ознайомлення з тенденціями розвитку інформаційних ресурсів та сучасними практиками пошуку інформації у мережі Інтернет.

Слухачі курсу здобудуть уміння планувати й ефективно проводити інформаційну роботу (збір та аналіз наукових джерел) для проведення дослідження; навчатися використовувати основні наукометричні показники, ресурси, а також відповідне програмне забезпечення, інформаційні та комунікаційні технології для ефективного пошуку, збереження та аналізу наукової інформації.

У курсі будуть розглядатися альтернативні метрики вимірювання наукової активності і сучасні практики репрезентації наукової інформації.

У контексті аналізу тенденцій розвитку інформаційних ресурсів будуть представлені принципи інтегрування в процес публікації і поширення дослідницьких результатів, генерування впливовості наукових концепцій на основі етики наукових публікацій.

2. Викладання у вищій школі

Викладає: *д.псих.н., професор Чернобровкін В. М.*

Основне завдання курсу – послідовне занурення слухачів у практику викладання: від загальних відомостей про законодавче регулювання сучасної освітньої практики, освітні стандарти й нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти різних рівнів – до практичних навичок моделювання навчальних подій і форм аудиторної роботи у відповідності до очікуваних навчальних результатів.

Слухачі курсу будуть уміти застосовувати принципи когнітивної структури навчання за таксономією освітніх цілей Б. С. Блума (1956) при розробці змісту навчальних дисциплін, оволодіють інструментами і формами оцінювання результатів навчання.

У курсі будуть представлені типові форми документування навчального процесу згідно вимог законодавства і навчального закладу/інституції; засоби комунікації та інформаційних технологій для передачі знань про наукові результати і збільшення впливу результатів наукових досліджень у академічному, економічному та соціальному контекстах.

Важливим аспектом курсу є формування уміння вести етичну комунікацію зі студентами й колегами, обізнаність з прийомами демонстрування принципів академічної доброчесності і плекання високої академічної культури.

3. Викладацька практика

Викладає: д.псих.н., професор Чернобровкін В. М.

Цей курс є практично орієнтованим і покликаний сформувати вміння планувати й проводити аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття) з урахуванням особливостей і вимог фахової підготовки, а також формувати систему оцінювання результатів роботи студентів в аудиторії і їхньої самостійної роботи над усними та письмовими завданнями.

З огляду на практичні потреби щоденної викладацької практики будуть розглянуті методики залучення студентів до науково-орієнтованого і студентоцентричного навчання; засоби координації самостійної роботи слухачів курсу; ведення ефективної комунікації із учасниками курсу; способи вирішувати проблемні ситуації під час проведення аудиторних занять; види і форми контрольних завдань..

Важливим аспектом курсу є формування вміння вести етичну комунікацію зі студентами й колегами, обізнаність з прийомами демонстрування принципів академічної доброчесності і плекання високої академічної культури.

1.2.2. Вибіркові дисципліни

1. Сучасні методики викладання, особливості он-лайн освіти

Викладає: к. ф. н., Криворучка Л. Д.

Курс спрямований на формування навичок інтерактивного викладання й здатності залучати слухачів до самостійного навчання і навчання в співпраці.

Слухачі курсу будуть обізнані з алгоритмами проведення занять і особливостями оцінювання результатів навчання за такими інтерактивними методиками: демонстрування моделі виконання фахових завдань (scaffolding), вирішення дослідницьких проблем (problem based learning - PBL), діалогічна співпраця (Philosophy for Childrent - P4C). У межах курсу буде запропоновано приклади застосування інтерактивних методик в реаліях вимог української вищої освіти і для навчання різновікових груп, а також аналіз недоліків і обмежень запропонованих методів.

Також буде запропонований аналіз дидактичних особливостей і нових викликів для викладача в процесі планування он-лайн навчання, можливостей поєднувати он-лайн і традиційні форми навчання й перевірки знань. Буде здійснений огляд відкритих освітніх ресурсів програмного забезпечення для ведення навчання і комунікації в он-лайн середовищі.

2. Менеджмент наукових проектів

Викладає: д. н. держ. упр., доц. Чала Н. М.

Мета курсу – сформувати вміння розробляти, планувати й ефективно реалізовувати наукові проекти за базовою моделлю проектного менеджменту (знання процесів і процедур ініціації, ведення й завершення проекту) із доцільним застосуванням відповідного програмного забезпечення. Окрема увага приділятиметься виробленню навичок обрахування проектних кошторисів, оцінювання результатів проекту і планування проектних ризиків, формування вміння планувати робочі завдання в часі і встановлювати пріоритети у проектній діяльності.

Складовою курсу є також формування вміння вести науково-організаційну діяльність завдяки обізнаності з принципами формування робочих груп, етичної ділової комунікації, техніками підвищення ефективності використання робочого часу й наполегливості в досягненні поставлених завдань у визначені терміни; вміння працювати автономно та ініціативно.

Серед тем курсу важливе місце посідає також проблематика стратегічного планування й формулювання цілей наукового проекту з урахуванням актуальних тенденцій розвитку наукової галузі й прагматики соціального контексту.

Третій тематичний блок циклу загальної підготовки - **1.3. Дисципліни мовної підготовки** - спрямовано на удосконалення рівня володіння українською та англійською мовою, щоб досягти уміння доказово й обґрунтовано викласти результати власного дослідження й брати компетентну участь у комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Особливістю планування цього циклу є широка пропозиція модульних вибіркового дисциплін з англійської мови (5 дисциплін по 2 кредити ЄКТС), з поміж яких аспіранти мають обрати не менше двох складових для формування свого індивідуалізованого мовного курсу в обсязі 4 кредитів ЄКТС, що дасть змогу обрати напрям для підвищення рівня володіння англійською мовою, що є найбільш практично орієнтований з огляду на майбутню наукову діяльність.

№	Назва	ЄКТС	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин самостійної роботи	Кількість годин консультацій	Форма контролю
<i>1.3. Дисципліни мовної підготовки</i>							
<i>1.3.1. Нормативні</i>							
1	Культура наукової мови	3	90	26	30	4	Залік
2	Наукова англійська мова (Academic English)	3	90	52	35	3	Іспит
3	Наукове письмо англійською мовою за напрямками: (Academic Writing in Humanities, Sciences, IT)	3	90	52	35	3	Іспит
<i>Всього</i>		9	270	156	105	9	Іспити - 2 Заліки - 1
<i>1.3.2. Вибіркові модулі для індивідуалізованого курсу "Наукова англійська мова 2"</i>							
1	Наукові презентації англійською мовою (Academic Presentation)	2	60	26	30	4	Залік
2	Написання грантових пропозицій (Grants and Project Writing)	2	60	26	30	4	Залік
3	Корективний курс англійської мови	2	60	26	30	4	Залік
4	Підготовка до міжнародних тестів (TOEFL та IELTS)	2	60	26	30	4	
5	Особливості перекладу наукової літератури	2	60	26	30	4	Залік
<i>Всього (не менше 2 дисциплін)</i>		4	120	52	60	8	2
<i>Разом</i>		13	360	182	166	12	Іспити - 2 Заліки - 3

1.3.1. Нормативні дисципліни

1. Культура наукової мови

Викладає: д.філ.н., проф. Ожоган В. М.

Мета курсу – сформувати вміння вживати мовні одиниці з якнайбільшою комунікативною доцільністю відповідно до норм української літературної мови. Окрема увага приділятиметься виробленню навичок літературного редагування наукового тексту: точність, логічність, простоту, стислість і виразність мовлення. Курс поглиблює знання про мовні норми, науковий стиль, особливості мовної організації наукових текстів різних жанрів, охоплює складні питання українського слово- і формовживання, творення й уживання синтаксичних конструкцій та пунктуації.

Аспіранти ознайомляться зі складними питаннями українського слово- і формовживання, творення й уживання синтаксичних конструкцій та пунктуації, побудови писемного наукового тексту та усного виступу. Особлива увага приділятиметься змінам у лексичному фонді мови, що постали протягом останніх десятиліть у зв'язку з суспільно-політичними та культурними змінами в житті держави. Курс спрямований також на вироблення навичок літературного редагування наукового тексту.

Основні теми: Значення, складники та сучасні проблеми культури наукової мови; лексична нормативність наукового тексту: попередження помилок, спричинених впливом російської мови; уживання іншомовної лексики та правопис слів іншомовного походження; складні випадки відмінювання й уживання іменників і займенників у науковому тексті; словозміна та правопис прикметників і числівників; правильне вживання і правопис дієслівних форм, прислівників та прийменників; уникнення в науковому тексті невластивих українській мові синтаксичних конструкцій; правильна побудова простих ускладнених речень і розділові знаки в таких структурах; правильна побудова та пунктуаційне оформлення складних речень; способи передавання чужого мовлення, оформлення цитат, редагування наукового тексту.

2. Наукова англійська мова (Academic English)

Викладає: к.філ.н., доц. Василенко І. В.

The purpose of the course Academic English is to develop the language skills – vocabulary, grammar, sentence structure, punctuation – essential for mastering academic style and communicating effectively in academic discourse. PhD students will be guided through various strategies of academic writing, in particular, problem statement, literature review, methodology section, as well as academic genres, such as summary, review, abstract, research proposal (thesis proposal). The course participants will be supported through the main stages of drafting a PhD thesis proposal regarding its composition and language features. The course will also contribute to strengthening the presentation skills applied in academic environment. The evaluation of the course participation will be based on the students' practical activities in class and timely submission of the requested assignments.

3. Наукове письмо англійською мовою за напрямками (Academic Writing in Humanities, Sciences, IT)

Викладає: к.філ.н., Мазін Д. М.

The course aims at developing strong practical skills necessary for successful writing of a research article in English within one's field of studies to be published in a peer-reviewed journal. Planned as an integral part of PhD curriculum, the course is designed to lead PhD students through the main stages of preparing research publications as requested in their academic fields. The course will focus on the structure elements, appropriate vocabulary and grammar features of a research article, as well as deepen the PhD students' level of expertise in linguistic skills that are required in English writing for academic purposes

1.3.2. Вибіркові модулі для формування індивідуалізованого мовного курсу «Наукова англійська мова-2»

1. Наукові презентації англійською мовою (Academic Presentation)

Викладає: к.філ.н., Мазін Д. М.

Курс спрямований на поглиблення навичок підготовки та здійснення наукових презентацій англійською мовою в академічному середовищі. Студенти PhD-програм зможуть практично оволодіти мовними та поведінковими стратегіями підготовки до різних видів наукових презентацій, зокрема, виступу на науковій конференції або участі в груповому обговоренні (panel discussion), розвинуть вміння ефективно ставити та відповідати на різні види запитань під час презентацій. Курс “Academic Presentation” удосконалисть відповідні навички володіння англійською мовою (лексичні та граматичні особливості), необхідні для повноцінної комунікації в усному академічному дискурсі. У програмі курсу також інтегрований розвиток відповідних навичок англійськомовного наукового письма, необхідних для підготовки ефективного письмового заявляння для участі у міжнародних наукових конференціях (conference proposal, conference abstract).

2. Корективний курс з англійської мови

Викладає: к.філ.н., доц. Василенко І. В.

Мета цього курсу – підвищення рівня володіння англійською мовою для науково-освітнього вжитку серед тих слухачів PhD-програм, які відчувають потребу в додатковій підтримці з вивчення мови. Курс буде особливо корисним для аспірантів/докторантів, які потребують посиленої уваги до збагачення словникового складу, розвитку певних аспектів граматики та синтаксису після проходження нормативного курсу з англійської мови “Academic English”.

3. Написання грантових і проектних пропозицій (Grants and Project Writing)

Викладає: к.філ.н., Мазін Д. М.

Цей функціональний курс спрямований на формування та удосконалення писемних мовленнєвих навичок з англійської мови, необхідних для структурованої й успішної підготовки, аналізу, розробки та написання проектних і грантових пропозицій з метою пошуків фінансової або технічної підтримки науково-дослідних проектів. Протягом курсу буде приділено необхідну увагу різним аспектам володіння мовою – лексичним, граматичним, синтаксичним – які є основою для успішного писемного оформлення грантових і проектних пропозицій згідно з поширеним міжнародним досвідом.

4. Особливості перекладу наукової літератури англійською мовою

Викладає: к.філ.н., доц. Василенко І. В.

Мета цього курсу – сформуванню та закріпленню умінь на достатньому фаховому рівні виконувати писемний переклад науково-дослідних матеріалів у сфері власних наукових досліджень з англійської на українську або з української на англійську мову. Слухачі курсу на практичному матеріалі розглянуть специфіку перекладу як різновиду інтелектуально-мовленнєвої діяльності, опанують основними аналітичними підходами, а також лексико-граматичними і стилістичними навичками, необхідними для успішної передачі змісту, понять і концепцій (а не лише слів) мовленнєвими засобами української або англійської мови.

5. Підготовка до міжнародних тестів (TOEFL та IELTS)

Викладає: к.філ.н., доц. Василенко І. В.

Тести є орієнтованими на перевірку основних мовних навичок: читання, аудіювання, говоріння і письма. Курс знайомить зі структурою міжнародних тестів і дає можливість відпрацювати на практиці різні типи завдань зі вказаних навичок, а також поглибити знання граматики та лексики.

II. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Цикл дисциплін професійної підготовки (23 кредити ЄКТС) складається з двох крупних блоків: нормативних дисциплін та вибірових дисциплін.

Тематичний блок 2.1. Цикл нормативних дисциплін професійної підготовки складається з чотирьох курсів, що спрямовані на формування навичок ефективного планування та здійснення дослідження історичних явищ; здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти та комунікації його результатів для подальшого практичного використання.

№	Назва	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин самостійної роботи	Кількість годин консультацій	Форма контролю
II. Цикл професійної підготовки							
2.1. Нормативні							
1	Розробка дисертаційного проекту	3	90	26	58	6	Іспит
2	Аспірантський семінар	4	120	52	62	6	Залік
3	Елітарна культура	3	90	26	58	6	Іспит
4	Теорія екранних мистецтв	3	90	26	58	6	Іспит
Всього		13	420	156	240	24	Іспити - 3 Заліки - 1

1. Розробка дисертаційного проекту

Викладає: д. філ. н., проф. Собуцький М. А.

Основна мета курсу – ознайомлення аспірантів із нормативними документами і чинними вимогами до дисертаційних робіт в Україні, типовою структурою дисертацій, процедурами проходження захисту дисертаційної роботи.

Практичний курс, метою якого є ознайомлення аспірантів з основними вимогами до проведення і написання дисертаційного дослідження; основними характеристиками дисертаційного проекту та його структурних частин. Аспіранти навчатимуться представляти й захищати дисертаційні проекти; укладати анотовані бібліографії.

Основні теми:

1. Основні складові дисертаційного дослідження.
2. Техніка наукової роботи. Постановка дослідницької проблеми. Робоча гіпотеза та її перевірка. Визначення об'єкта та предмета дослідження, його мети та завдань. Складання плану роботи.
3. Бібліографічна підготовка. Ознайомлення із сучасним станом дослідження. Укладання анотованої бібліографії
4. Підбір джерел. Визначення методологічного та теоретичного інструментарію для їх опрацювання.
5. Навички критичного аналізу наукових текстів. Стилїстика наукового тексту. Етика наукових публікацій: норми цитування, запозичення ідей та формулювань.

6. Публічна презентація результатів дослідження: правила побудови наукової аргументації, етика наукової полеміки, навички публічних виступів.
7. Підготовка дисертаційного проекту.

У результаті вивчення курсу аспірант повинен:

Знати: основні вимоги до дисертаційного дослідження, норми цитування; основні етапи роботи над дисертацією; характеристики структурних частин дисертації; принципи і етику публічного представлення результатів дослідження.

Вміти: працювати з науковою літературою та джерелами; визначати коло джерел для дослідження; укладати анотовану бібліографію; підготувати і захистити дисертаційний проект.

Навчальні формати: практичні інтерактивні заняття; критична робота з літературою та джерелами; публічне представлення і захист дисертаційного проекту; укладання анотованої бібліографії

2. Аспірантський дослідницький семінар

Викладає: к. філ. н., доц. Демчук Р. В.

Основна мета семінару – створення навчально-наукової дослідницької групи, робота в якій допоможе аспірантам здійснювати дисертаційні дослідження на належному рівні та у відповідності до встановленого плану.

Від учасників курсу вимагається систематично представляти проміжні результати своїх досліджень, що є одним із найважливіших засобів формування здатності до систематичної наукової роботи і комунікації.

Курс надає можливість аспірантам здійснювати презентації та апробацію перших результатів власних наукових досліджень, брати участь в наукових дискусіях, переймати позитивний досвід у проведенні дисертаційних досліджень іншими аспірантами, отримувати рецензування та консультації досвідчених вчених щодо методів і результатів власної дисертаційної роботи.

Основні теми: Форми і методи представлення результатів власних наукових досліджень. Роль та форми проведення наукових форумів (семінарів, конференцій, круглих столів, симпозіумів, панельних дискусій тощо). Вимоги до матеріалів, які подаються для участі в наукових конференціях, їхня типова структура.

Курс передбачає проведення занять в інтерактивному форматі, викладається на 1 і 2 році навчання.

3. Елітарна культура

Викладає: доктор культурології, доц. Жукова Н. А.

Елітарні тенденції в тлумаченні мистецтва фіксуються впродовж всієї історії розвитку естетичної думки, а в естетиці німецьких романтиків Шлегеля, Новалиса, Шеллінга, і особливо Шопенгауера, можна відзначити процес складання цих тенденцій в систему елітарних ідей. XIX століття стає знаковим з точки зору розуміння мистецтва і митця, саме в цьому столітті «оригінальність» та «рідкісність» стають ознаками елітарного. Починаючи з романтиків, й особливо неоромантиків, змінюється ставлення до поняття «свобода», яке в мистецтві асоціюється і розуміється як «свобода від». Тобто естетична свобода поступово перетворюється на самоціль. В якості вищого універсального філософського принципу – «категоричного імперативу» – висувається «категоричний імператив геніальності» (вислів Ф. Шлегеля) та проголошується абсолютизація культурної значущості художньої творчості,

«прекрасне» стає синонімом «духовного», поезія – вищою реальністю. Моралізм та естетизм стають кроком до навмисної елітарності, що призводить до знецінення дійсності як об'єкту естетичної насолоди, що згодом буде доведено до логічного завершення митцями модернізму і відродиться на межі ХХ-ХХІ ст.

Елітарні концепції в строгому сенсі слова фіксуються починаючи з Ф. Ніцше, (котрий стоїть у витоків некласичної естетики), для якого елітарна культура є єдиним гарантом порятунку людства від звироднілості та загибелі. Етична концепція Ніцше є підґрунтям наступних, в тому числі й сучасних елітарних концепцій. Опора сучасної художньої практики на культурно-філософські ідеї Ніцше очевидна.

Вплив на розуміння елітарних концепцій мистецтва справили і французькі філософи-позитивісти та психоаналітики, концепції яких об'єднує переконання, що у творчому процесі головним є експериментування, яке спирається на накопичені знання та досвід.

В мистецтві відбувається зміщення акценту з твору як такого – на процес його створення. Автор апелює до аудиторії, примушуючи її замислитися, а згодом епаує прихованим смислом. Під впливом концепцій елітарного, зокрема інтуїтивістських, важливою рисою розуміння мистецтва в першій третині ХХ ст. є його антиунітаризм, коли метою творчості митця є духовне звільнення від пут природи та суспільства. Головним інструментом такої творчості є інтуїція. Теоретики різних філософсько-естетичних напрямів (зокрема, інтуїтивізму, неотомізму, екзистенціалізму), які мали неабиякий вплив на митецьку практику, проголошують елітарність художньої творчості, а митця – „творцем світу”. Художня творчість ототожнюється з міфотворчістю, а здатність до неї проголошується елітарністю, оскільки ті, кому доступний ірраціонально-містичний досвід міфотворчості, стають причетними до життєвих поривів, тобто самі є месіями і творцями вищої дійсності. Мета творчості – духовне звільнення від природи та суспільства за допомогою творчої інтуїції.

Екзистенціалізм й згодом, полемізуюча з ними течія «Нового роману», які були підтримані інтелектуалами, розчарованими соціальними і етичними теоріями, не заперечували того, що художня творчість – це свого роду міфотворчість, а митець – обранець, який силою свого таланту або інтуїції осягає навколишній світ й дає можливість «не обраним» його побачити.

У другій половині ХХ ст., особливо в добу постмодернізму, створюється особлива модель світу, нова мова мистецтва. Складність процесів, які відбуваються в сучасній митецькій практиці спонукають до введення нових конотацій, зокрема конотації «елітарний кітч». Мистецтво початку ХХІ століття – періоду «протокультури», або «мистецтва Начала», за визначенням М. Епштейна, свідчить про «повернення образності».

Курс «Елітарна культура» спрямований на розкриття проблем елітарного в контексті теорії та практики некласичної естетики та передбачає аналіз елітарного на тлі практики мистецтва (Б. Віан, Ж. Батай, Х. Мураками, Г. Нормінтон, К. Альвтеген, Д. Фонкінос, М. Барбері та ін.).

4. Теорія екранних мистецтв

Викладає: д. філос. н., доц. Чміль Г. П.

Зміст курсу: Ідеологія та ідеологічні державні апарати в радянському контексті; репрезентація влади та опору їй в радянській популярній культурі; методологія аналізу фільму план-за-планом; клас, раса, стать як основні категорії критичного аналізу радянської культури.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні: знати специфіку аналізу візуальних медіа, основні тенденції радянського кінематографу відлиги, застою та перебудови та основні дослідження візуальної культури та екранних мистецтв цієї епохи; уміти аналізувати фільми, ідентифікувати роботу ідеології та виявляти ідеологічні суперечності, що проявляються в фільмах пост сталінської радянської доби.

2.2. Цикл вибірових дисциплін

Цикл вибірових дисциплін програми сформовано з урахуванням потреби глибокого переосмислення наявних і створення нових цілісних знань стосовно практичного застосування культурологічних досліджень і нових сфер дослідження людського культурного досвіду.

Запропоновані дисципліни формують уміння використовувати різні методи для мовознавчого дослідження, використовувати методологію та інструментарій суміжних гуманітарних і суспільних дисциплін, брати участь у відкритих дискусіях із фахової проблематики, й уміння популяризувати наукове знання.

№	Назва	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин самостійної роботи	Кількість годин консультацій	Форма контролю
II. Цикл професійної підготовки							
<i>2.3. Вибіркові модулі для індивідуалізованого курсу</i>							
1	Семіотика культури	5	150	104	43	3	Залік
2	Політична теологія православного світу	5	150	104	43	3	Залік
3	Філософія культурно-мистецької освіти	5	150	104	43	3	Залік
<i>Всього (один з курсів)</i>		5	150	104	43	8	1 залік

1. Семіотика культури

Викладає: д. філ. н., проф. Собуцький М. А.

Курс покликаний навчити аспірантів сформуванню уявлення про природу знаку, пояснити причини знаковості у культурі, навчити розпізнавати її прояви на свідомому та несвідомому рівнях у “мовах культури” як системах кодування культурових значень – від музики, кіно, образотворчого мистецтва і літератури, до рольових ігор та соціальних інтеракцій.

В результаті навчання аспіранти мають вміти аналізувати знакову складову культурних явищ, розрізняти специфіку знакових систем культури (мови, мистецтва, музики, кінематографа тощо).

2. Політична теологія православного світу

Викладає: к. філ. н., доц. Демчук Р. В.

Зміст курсу:

Теологічний вимір політичної реальності. Специфіка російського імперіалізму. Богошукання як інтенція російської православної філософії. Богоборництво як стратегія радянської державності. Метаморфози релігійних ідей у російському політичному просторі: панславизм, євразійство, Pax Russica.

Результати навчання: анатомія російської імперської ідеї від Петра I до сьогодення: стратегія розуміння та тактика співіснування.

3. Філософія культурно-мистецької освіти

Викладає: к. філ. н., доц. Кузнєцова І. В.

Метою курсу є ознайомлення з основними концепціями освіти, варіаціями й класифікацією теорій освітнього процесу: результати навчання (learning outcomes) - фахові компетенції (competence-based education), знання (knowledge), навички (skills – subject-related and transferrable); навчання – створення навчальних можливостей (learning opportunities); когнітивна структура (Б.С. Блум), значущий навчальний досвід (significant learning).

Аспіранти ознайомляться з принципами організації навчального процесу, оволодіють основними поняттями сучасної освітньої практики та типовими структурами методичної документації (course curriculum).

У курсі розглядаються глобальні тенденції змін у освіті, класичні та іновативні методи оцінювання знань і навичок студентів, шляхи подолання проблеми плагіату й формування академічної культури.

Заняття поєднують короткий лекційний виклад із тренінговою практикою й семінарськими дискусіями.

НАБУТІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Завдяки оволодінню сукупністю дисциплін, які пропонуються слухачам в рамках освітньо-наукової програми для здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності «034 Культурологія», обсягом **58 кредитів ЄКТС**, аспіранти зможуть набути компетентностей, що є необхідними для провадження подальшої наукової та практичної діяльності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
4. Вміння враховувати точки зору, що ґрунтуються на різних світоглядних, конфесійних та соціокультурних засадах;
5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) ;
7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
9. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел;
10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
11. Навички передавання й поширення наукових знань;
12. Здатність розробляти й здійснювати наукові проекти;
13. Здатність доказово й обґрунтовано викласти результати власного дослідження українською мовою;
14. Здатність коректно представляти результати наукових досліджень англійською мовою для комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти;
15. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

Професійні компетентності:

1. Розуміння суспільної ролі культуролога.
2. Знання історії власної національної культури та співвідношення процесів минулого із сучасністю.
3. Знання історії світової культури та її зв'язку з сучасними процесами.
4. Знання сучасних концепцій культури, головних тенденцій розвитку культурологічної теорії.
5. Володіння головними методами та дослідницькими підходами у культурології.
6. Вміння працювати з джерельною базою в різних галузях культури.
7. Навички критичної роботи з дослідницькою літературою з культурології та суміжних наукових дисциплін.
8. Вміння брати участь у міждисциплінарних дослідженнях.
9. Вміння брати участь у відкритих дискусіях з культурологічної проблематики.
10. Вміння реферувати, рецензувати й коментувати дослідницьку літературу з культурологічної проблематики.
11. Вміння популяризувати культурологічні знання.
12. Розуміння стратегій культурної політики.
13. Знання тенденцій розвитку сучасного мистецтва.
14. Здатність формувати програми й розроблювати методики викладання культурологічних дисциплін для різних аудиторій в академічному й поза-академічному контексті.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Самоорганізація й динаміка культури, їх особливості в Україні
2. Нова соціально-культурна реальність в Україні, методологія і наукова практика їхнього дослідження.
3. Концепція і практики мультикультуралізму
4. Єдність культурного простору України у контексті соціокультурної трансформації
5. Формування системи культуротворення в Україні
6. Українська культура й світ: організаційні проблеми художньої культури
7. Формування художньої культури в Україні: історія, семіотика, напрями, перспективи
8. Візуалізація сучасного культурного простору
9. Нові медіа у виробництві й трансляції художньої культури сучасного суспільства
10. Морфологія культури як міждисциплінарна проблема: корпусні методи, корпоративна соціологія, комунікативні технології
11. Психоаналіз у культурі сучасності.
12. Критичний аналіз культури радянської доби.
13. Кінематограф у культурі